ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Michala Mazance a soudců Mgr. Petry Weissové a JUDr. Miloslava Výborného v právní věci žalobkyně: **M. K.**, proti žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**, se sídlem Na Poříčním právu 1/376, Praha 2, proti rozhodnutí ministryně práce a sociálních věcí ze dne 22. 6. 2016, čj. MPSV-2016/63621-923/51-2, o kasační stížnosti žalobkyně proti usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 4. 10. 2016, čj. 20 Ad 48/2016-25,

takto:

Usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 4. 10. 2016, čj. 20 Ad 48/2016-25, se ve výroku II. **zrušuje** a věc se v tomto rozsahu **vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

Úvod:

Žalovaný nepřiznal žalobkyni dávku státní sociální podpory příspěvek na bydlení. Žalobkyně podala žádost o obnovu řízení, již ministerstvo zamítlo. Žalobkyně napadla rozhodnutí rozkladem, který ministryně také zamítla. Žalobkyně podala správní žalobu a zároveň žádala o osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce z řad advokátů. Krajský soud jí advokáta neustanovil; proti tomuto rozhodnutí brojí žalobkyně kasační stížností.

Nejvyšší správní soud se musel zabývat podmínkami pro ustanovení zástupce z řad advokátů.

I.

[1] Žalovaný zamítl žádost žalobkyně o obnovu řízení ukončeného rozhodnutím žalovaného čj. MPSV-UM/6131/13/9S-MSK. Ministryně práce a sociálních věcí zamítla rozklad podaný proti rozhodnutí žalovaného o zamítnutí obnovy řízení. V původním řízení rozhodovaly správní orgány o žádosti žalobkyně o dávku státní sociální podpory příspěvek na bydlení.

II.

[2] Žalobkyně podala proti rozhodnutí ministryně žalobu u Krajského soudu v Ostravě, kterou spojila se žádostí o osvobození od soudních poplatků a návrhem na ustanovení zástupce. Uvedla, že je nemajetná a žádá zástupce z řad advokátů, konkrétně Mgr. Petra Miketu.

[3] Krajský soud přiznal I. výrokem usnesení čj. 20 Ad 48/2016-25 žalobkyni úplné osvobození od soudních poplatků a II. výrokem zamítl návrh žalobkyně na ustanovení zástupce z řad advokátů. Uvedl, že z § 35 odst. 8 s. ř. s. plynou dvě podmínky, které musí účastník kumulativně splnit, má-li dojít k ustanovení zástupce. Zaprvé musí jít o účastníka, jenž splňuje předpoklady pro osvobození od soudních poplatků. Zadruhé musí být ustanovení zástupce nezbytně třeba k ochraně práv tohoto účastníka. Žalobkyně splňovala pouze první podmínku. Nezbytnost ustanovení zástupce krajský soud neshledal, neboť z obsahu žaloby dovodil, že se žalobkyně bez problémů orientuje v právních předpisech, zná svá práva a je schopna samostatně sepsat dostatečné a téměř odborné podání k soudu, které je vnitřně systematizované a obsahuje veškeré podstatné formální i materiální náležitosti. Nadto krajský soud poznamenal, že nešlo o mimořádně složitou věc, ale o posouzení podmínek pro obnovu správního řízení.

III.

[4] Žalobkyně (stěžovatelka) napadla II. výrok usnesení krajského soudu kasační stížností opírající se o důvod dle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

[5] Namítla, že nemá právní vzdělání, což jí znesnadňuje orientaci v právních věcech, a není vždy schopna reagovat na požadavky soudu. Tvrdila, že nadále splňuje podmínky pro osvobození od soudních poplatků, což dokládá vyplněným potvrzením o osobních, majetkových a výdělkových poměrech. Žádala o ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti.

IV.

[6] Žalovaný se ke kasační stížnosti nevyjádřil.

V.

[7] Kasační stížnost má požadované náležitosti, byla podána včas a osobou oprávněnou. Nejvyšší správní soud proto posoudil důvodnost kasační stížnosti v mezích jejího rozsahu

a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž je povinen přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3, 4 s. ř. s.).

[8] Nejvyšší správní soud neustanovil stěžovatelce usnesením čj. 8 As 227/2016-25 zástupce z řad advokátů pro řízení o kasační stížnosti.

[9] Kasační stížnost je důvodná.

[10] V napadeném usnesení dospěl krajský soud k závěru, že stěžovatelka pro řízení o žalobě nezbytně nepotřebuje zástupce z řad advokátů. Svůj názor odůvodnil předně schopností stěžovatelky orientovat se v právních předpisech a dostatečně formulovat žalobu. Podpůrně dodal, že se řízení o žalobě netýká mimořádně složité věci.

[11] Správní orgány založily svá rozhodnutí o zamítnutí žádosti o obnovu řízení na tom, že stěžovatelka svou žádost nepodložila tím, že by vyšly najevo dříve neznámé skutečnosti nebo důkazy, které existovaly v době původního řízení a které stěžovatelka nemohla v původním řízení uplatnit [§ 100 odst. 1 písm. a) spr. ř.]. V řízení před krajským soudem tedy půjde o posouzení právní otázky, zda byly dány podmínky pro obnovu správního řízení. Nejvyšší správní soud přisvědčuje krajskému soudu v tom, že takto vymezená věc není právně ani skutkově složitá či nepřehledná.

[12] Je třeba poukázat na to, že stěžovatelka není schopna v řízení o žalobě svá práva samostatně a kvalifikovaně bránit. Stěžovatelka podala ke krajskému soudu poměrně obsáhlou žalobu, kterou podpořila odkazy na právní předpisy. Při úvahách o nezbytnosti zastoupení však nelze pominout, že stěžovatelka v žalobě neuvedla žádnou právní argumentaci vztahující se přímo k napadenému rozhodnutí. Z obsahu stěžovatelčina podání je patrné, že žalobní tvrzení jsou namířena proti rozhodnutím ve věci nepřiznání příspěvku na bydlení, nikoli proti rozhodnutím ve věci obnovy správního řízení. Neustanovení zástupce z řad advokátů pak v důvodných případech zatěžuje řízení vadou, která může způsobit nezákonnost rozhodnutí ve věci (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu čj. 6 Ads 157/2011-57).

[13] Stěžovatelka nadto žalobou brojí i proti nejasně označenému rozhodnutí krajského soudu, což žalobu činí špatně srozumitelnou. Lze z toho usuzovat, že stěžovatelka použila pro účely řízení o žalobě zřejmě jako vzor některou ze svých dříve podaných kasačních stížností v jiné věci bez toho, aby ji v potřebné míře upravila. Pokud v žalobě uvádí, že Nejvyšší správní soud v mezidobí rozsudkem sp. zn. 3 Ads 37/2015 zrušil jedno z rozhodnutí krajského soudu, a to je novou skutečností, která by měla být zohledněna, nelze tuto její argumentaci pokládat za žalobní bod zpochybňující rozhodovací důvody správních orgánů. Nejvyššímu správnímu soudu je totiž z jeho rozhodovací činnosti známo, že přesně takovou argumentaci stěžovatelka uplatnila přinejmenším v řízení o kasační stížnosti sp. zn. 5 Ads 74/2016, v němž napadala rozhodnutí o obnově soudního řízení. Rozebírané žalobní tvrzení se tak na první pohled může jevit jako argumentace směřující proti napadenému rozhodnutí, ve skutečnosti ale jde o argumentaci uplatněnou v jiném soudním řízení za jiného skutkového a právního stavu, která zřejmě nedopatřením zůstala obsahem žaloby podané v nyní posuzované věci. Že jde o výtky, jež přímo nesouvisí s napadeným rozhodnutím,

lze dovodit i z toho, že se nachází v té části žaloby, v níž stěžovatelka brojí proti onomu blíže neurčenému rozhodnutí krajského soudu.

[14] V žalobě lze stěží nalézt žalobní bod, jímž by stěžovatelka konkrétním způsobem zpochybňovala závěr napadeného rozhodnutí, že nevyšly najevo dříve neznámé skutečnosti nebo důkazy, které nemohly být v řízení uplatněny. Názor, že je žaloba dostatečným a téměř odborně napsaným dokumentem, který obsahuje podstatné náležitosti, nemůže obstát. Rovněž úsudek krajského soudu, že se stěžovatelka bez problému orientuje v právních předpisech, není přiléhavý. Z obsahu žaloby naopak plyne, že stěžovatelka směšuje procesní důvody, pro které byla její žádost o obnovu řízení zamítnuta, s těmi, pro které jí dříve nebyl přiznán příspěvek na bydlení. Lze uzavřít, že krajský soud nesprávně právně posoudil návrh stěžovatelky na ustanovení zástupce.

VI.

[15] Krajský soud posoudil splnění podmínky uvedené v § 35 odst. 8 s. ř. s., tj. nezbytnost zastoupení stěžovatelky v řízení o žalobě, nesprávně. Nejvyšší správní soud proto napadené usnesení v rozsahu jeho II. výroku zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení (§ 110 odst. 1 s. ř. s.). V něm bude krajský soud vázán právním názorem vysloveným v tomto rozsudku (§ 110 odst. 4 s. ř. s.) a znovu posoudí důvodnost stěžovatelčina návrhu na ustanovení zástupce pro řízení o žalobě.

[16] V rozhodnutí o věci samé rozhodne i o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně 10. května 2017

JUDr. Michal Mazanec
předseda senátu